

Kowalczyk, Marek

Edward Rużyło (1909-2009)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 72, 68-70

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badań Układu Nerwowego oraz Pugwash Conferences of Science and World Affairs od 1982 r.

Za działalność zawodową i naukową został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Był człowiekiem o bardzo szerokich zainteresowaniach muzyką, sztuką i teatrem, pasjonatem podróży i muzeów.

Opuścił grono polskich uczonych 21 VI 2009 r., pozostawiając duży dorobek naukowy i pamięć o wspaniałym człowieku.

Jego uczeń Marek Kowalczyk

EDWARD RUŻYŁŁO (1909–2009)

Urodził się 13 X 1909 r. w Kościaszynie (obecnie powiat Hrubieszów). Do szkoły podstawowej chodził w Czechach. W 1919 r., po I wojnie światowej, znalazł się w Warszawie i skończył Gimnazjum im. Władysława IV. W czasie uczęszczania do gimnazjum angażował się czynnie w życie kulturalne szkoły przez udział w zespołach muzycznych, kółku teatralnym, a także pełnił funkcję chorążego w poczcie sztandarowym. Od wczesnych lat młodzieńczych fascynował się wojskiem. Po maturze wybór Szkoły Podchorążych Sanitarnych równocześnie ze studiami medycznymi wydawał się oczywisty. Każde studenckie wakacje Edward Rużyłło spędzał na obozach wojskowych. Dyplom lekarza otrzymał w Warszawie w 1935 r. Pracę zawodową rozpoczął w warszawskim Szpitalu Ujazdowskim. We wrześniu 1939 r. był dowódcą plutonu 13. kompanii sanitarnej 24. Dywizji Piechoty Armii Karpaty. Losy wojenne były trudnym przeżyciem (obozy wojskowe). Przez Francję dr Rużyłło dociera do Szkocji, trafił do organizującej się w Forfar 10. Brygady Kawalerii Zmotoryzowanej gen. Maczka, jako zastępca szefa sanitarnego. Na kwaterze spotkał znajomego z warszawskiego Szpitala Dzieciątka Jezus, dr. Antoniego Fidlera, który wciągnął Go do pracy w Szpitalu Uniwersyteckim w Edynburgu. Wkrótce jednak dowództwo upomniało się o dr. Rużyłło i wysłało na dziewięć miesięcy do Wyższej Szkoły Wojennej w Eddleston. Po jej ukończeniu, już w stopniu

kapitana, został przeniesiony do Brygady Spadochronowej gen. Sosabowskiego. Podczas jednego ze skoków ćwiczebnych doznał poważnego wypadku, cudem uratował życie. W roku 1944 dywizja pancerna gen. Maczka walczyła pod Falaise. Dr Rużyło, który musiał się rozstać ze spadochroniarzami, dołączył do niej tuż przed granicą belgijską. W listopadzie 1944 r. dr Rużyło wrócił do Szkocji organizować kompanię sanitarną 2. Dywizji Polskich Grenadierów. Skończyła się wojna. Dr Edward Rużyło był w Szkocji. Mógłby kontynuować pracę w Szpitalu Uniwersyteckim w Edynburgu, z którym był związany po przyjeździe do Szkocji w 1940 roku, ale w kraju czekali żona i syn. Wrócił przez Gdańsk do kraju w 1946 r. Został wolontariuszem u prof. Witolda Orłowskiego w II Klinice Chorób Wewnętrznych Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie. Etat w przyszpitalnej przychodni przeciwgruźliczej to pierwszy krok ku normalności. Potem, w I Klinice Chorób Wewnętrznych u prof. Biernackiego, dr Rużyło szybko awansował, zostając adiunktem i docentem. W 1951 r. miał już doktorat, w 1954 — habilitację. Cztery lata później objął stanowisko dyrektora Instytutu Doskonalenia Lekarzy — Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Budował siedzibę Centrum na Bielanach, walcząc z władzami o utworzenie zakładów badawczych, wprowadzał w życie nowoczesny model kształcenia ustawicznego, który przetrwał wiele lat. Przez wiele lat kierował Kliniką Gastroenterologii i Przemiany Materii CMKP, przewodniczył też radzie naukowej przy ministrze zdrowia. W latach 1955–1963 był specjalistą krajowym w zakresie chorób wewnętrznych. W 1963 r. został profesorem nadzwyczajnym. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1980 r. Jako ekspert WHO odwiedził USA, jeździł z wykładami po uniwersytetach japońskich. Miał w swoim dorobku ponad 200 prac naukowych, dziesiątki monografii i podręczników. Był laureatem nagrody naukowej Fundacji Jurzykowskiego, wieloletnim prezesem Towarzystwa Internistów Polskich, doktorem honoris causa Akademii Medycyny oraz Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, członkiem 22 towarzystw naukowych w kraju i za granicą. Kiedy w 1980 r. Profesor Edward Rużyło przeszedł na emeryturę, mógł wreszcie skorzystać ze złożonej kilka lat wcześniej propozycji ministra zdrowia Kuwejtu — zorganizowania systemu kształcenia podyplomowego w tym kraju. W charakterze doradcy ministra pozostał tam przez trzy lata. Wśród wielu orderów i odznaczeń krajowych i zagranicznych nadanych profesorowi znalazło się najwyższe odznaczenie Laudabi-

lis, czyli godny uznania, ustanowione przez Okręgową Radę Lekarską w Warszawie w 2004 r., przyznawane za wybitne osiągnięcia w działalności zawodowej, organizacyjnej i naukowej. Prof. Edward Rużyłło odnosił sukcesy w każdym z tych obszarów swojej działalności. Był też bardzo zaangażowany w pracę Izby Lekarskiej. Został honorowym delegatem na zjazd odrodzonego samorządu.

16 II 2009 r. zmarł prof. dr hab. med. Edward Rużyłło, humanista, społecznik, naukowiec, wychowawca, twórca systemu kształcenia podyplomowego lekarzy w Polsce i Kuwejcie.

Marek Kowalczyk

EWA RZETELSKA–FELESZKO (1932–2009)

22 II 2009 r. odeszła od nas Profesor Ewa Rzetelska–Feleszko. Całe swoje twórcze życie naukowe związała z powołanym do istnienia w 1954 r. Zakładem Słowianoznawstwa, później Instytutem Słowianoznawstwa, przekształconym po 1990 r. w Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Szczególnym autorytetem naukowym był dla Niej zawsze pierwszy kierownik Zakładu — profesor Zdzisław Stieber — uczony o światowych kontaktach i zdolny organizator nauki. Profesor Stieber przyjął Ją do prowadzonych od lat 50. ubiegłego wieku prac nad *Atlasem językowym Kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich* i to on — obok takich mistrzów jak ojciec polskiej dialektologii Kazimierz Nitsch i liczne grono znamienitych krakowskich językoznawców (po zakończonych studiach polonistycznych w Krakowie) — ostatecznie ukształtował Jej zainteresowania dialek-

